RECEIVED

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 198. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 28-го серпня 1941. No. 198. Jersey City, N. J., Thursday, August 28, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА МІСІЯ ВИЇДЕ ДО КИТАЮ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт оголосив, що американський уряд висилає військову місію до Китаю, яка на місці має ствердити, яким способом Америка може найуспішніще помогти китайцям у їх війні проти Японії.

Є це перші висліди нарад президента Рузвелта з премієром Черчілем в справі спільної акції на Далекому Сході. Це рішення президента наступило якраз по відомій промові Черчіла в минулу неділю, в якій він натякав, що Америка поведе сильнішу політику відносно Японії. Воно рівнож прийшло в таку пору, коли урядом контрольована японська преса прибрала лагідний тон відносно Злучених Держав Америки та піддала думку про злагіднення американсько-японського напруження.

Ігноруючи ці голоси токійської преси, президент Рузвелт назначив військову місію на чолі з ген. Джоном Маґрудером, котрий був військовим аташе в Китаю, та визнається добре на китайських військових справах. Американські військові делегати будуть ділати не тільки як експерти, але рівнож як близькі дорадники ген. Чіян-Кай-шека.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ПРОТИ ФАЛЬШИВИХ ПОГОЛОСОК

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт гостро виступив проти тих невірних поголосок і здогадів в справі американської помочі Англії, які кружляють в журналістичних колах. Він заявив, що деякі колюмністи ведуть організовану кампанію проти американської помочі Великій Британії й стараються вбити цю поміч, представляючи американській публиці фальшиві вістки, начеб американські машини перепродували англійці другим народам.

Рузвелт не заперечував тих поголосок, бо на його думку, їх не варто навіть згадувати, але ствердив факт, що така кампанія фальшивих поголосок помагає Гітлерові, а шкодить тим, які хочуть його побороти.

97% РОБІТНИКІВ ВЕРНУЛО ДО ПРАЦІ В КЕРНІ, Н. ДЖ.

КЕРНІ (Н. ДЖ.). — Майже всі робітники, бо 97%, повернули до своїх занять в корабельній фабриці, коли їх заряд перейшов під контролю федерального уряду.

Адм. Бовен, призначений департаментом маринарки до перебрання фабрики під федеральну контролю, висловив своє задоволення з повороту робітників до варстатів праці. Юнійні робітники рівнож вдоволені такою розвязкою страйку.

БУДУТЬ РОЗСЛІДЖУВАТИ ОБМЕЖЕННЯ ПРОДАЖІ БЕНЗИНИ

ВАШИНГТОН. — Сенатський Торговельний Комітет рішив перевести доходження в справі зарядження секретаря внутрішніх справ Ікеса про обмеження продажі бензини. Це рішення наступило на домагання ізоляційних сенаторів, які хочуть переконатися, чи таке обмеження є викликане поважними причинами, чи бажанням поширити воєнну психозу серед американського народу. Президент Рузвелт заявив, що внаслідок відсутности сильної німецької офензиви на Північному Атлянтику, ситуація з бензиною значно покращає з весною наступного року.

НОВА ЗЕЛЯНДІЯ БУДЕ СПІВПРАЦЮВАТИ З АМЕРИКОЮ

ВАШИНГТОН. — П. Фрейзер, лейбуристичний премієр Нової Зелянді, заявив по конференціях з президентом Рузвелтом, секретарем стейту К. Голом та підсекретарем С. Велесом, що Нова Зелянді буде всебічно співпрацювати з Америкою та Великою Британією, якщо війна пошириться рівнож і на Тихий океан.

Стверджуючи дуже критичне положення на Далекому Сході й рішення його уряду дати морські бази американській фльоті, Фрейзер висловив надію, що Японія таки зрозуміє велику небезпеку у звязку з готованими нею новими агресіями і здержиться від того кроку.

КНЯЗЬ КЕНТУ ВІРИТЬ В ПЕРЕМОГУ

ВАШИНГТОН. — Князь Кенту, молодший брат англійського короля Юрія, заявив, що Англія остаточно побідить гітлерівську Німеччину, але до того Америка мусить причинитися побільшеною поміччю. Говорячи до членів Національного Пресового Клюбу, він твердив, що цілий англійський нарід є рішений воювати до кінця й виграти війну, не зважаючи на ці великі жертви, які треба понести в цій війні.

АНҐЛІЙКА ДЯКУЄ АМЕРИКАНСЬКОМУ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТОВІ

ВАШИНГТОН. — Лейді Люіза Мавнтбатен, своячка англійської королівської родини, зложила візиту голові Американського Червоного Хреста, Нормапові Дейвісові, та зложила подяку за поміч, яку АЧХ переслав до Англії.

Американський Червоний Хрест переслав медичних ліків, убрання, і пр. на суму $24,000,000. Згадана англійка твердила, що під теперішню пору найбільше відчувається брак мужеських убрань, плащів та обуви.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯДОВЕЦЬ ТІКАЄ З АРГЕНТИНИ

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Доходження в справі німецької субверзивної діяльности в Аргентині були причиною, що Ґотфрід Сандстеде, пресовий референт тутешньої німецької амбасади, утік літаком до Бразилії. Його закидували, що він був головою Ґештапа та висланником Гітлера в Полудневу Америку.

НІМЦІ ТА ІТАЛІЙЦІ ВДАРЯТЬ НА ДАРДАНЕЛІ — ТВЕРДИТЬ ПЕРТІНАКС

Відомий французький журналіст Пертінакс (псевдонім) пише в „Ню Йорк Таймс" з дня 27. серпня ц. р., що наїзд Англії та Советського Союзу на Іран не остане без відповіді з боку тоталітарних держав. Німецький похід звернений не тільки на підбиття України, але також на загарбання Кавказу та його багатих нафтових піль. Ціла гітлерівська машина, армія, партія та дипломатія приготовляються до нових „несподіванок". Тою несподіванкою буде захоплення Дарданелів та моря Мармара. Досі, Туреччина за всяку ціну берегла постанов морської конференції в Монтре з 1936 року, яка забороняла чужим воєнним кораблям вїжджати через Дарданелі до Чорного моря.

Становище Туреччини, пише Пертінакс, буде маловажним в тих рішеннях Німеччини й Італії захопити Дарданелі. Турецький уряд є дуже поділений щодо опінії, хто евентуально буде „кращим" партнером в Дарданелях, Німеччина чи большевицька Росія. Турки є переконані, що тепер, коли большевицько-англійські війська наступають в Ірані, війна також зближається до воріт Туреччини.

НЕМА НІМЦІВ В ЗАХІДНІЙ АФРИЦІ — ЗАПЕВНЯЄ ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД

Французькі урядові чинники у Віші категорично заперечують, начеб то в Дакарі та в західній Африці взагалі були якісь німецькі специялісти. Вони твердять, що нема там ні одного німця, навіть немає розємчих комісій, які, згідно з німецько-французьким перемирям, мали бути на французькій території. Це перший раз, що французький уряд вважає за відповідне рішучо заперечити присутність німців в французьких африканських кольоніях.

КОНЦЕНТРАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ ВІЙСЬК В БОЛГАРІЇ ТА ГРЕЦІЇ

Московське радіо подало, що в Болгарії та Греції, біля Сальоніки, німці згромадили величезні військові сили, головно відділи парашутистів. В Москві сподіваються, що це приготовляється напад на Крим або Кавказ. В болгарських та румунських портах німці приготовляють також чисельні менші й більші кораблі, мабуть з наміром переправлятися через Чорне море.

БРИТІЙЦІ ЗАХОПИЛИ ВАЖНІ ТОЧКИ В НАФТОВИХ ПОЛЯХ ІРАНУ

Британські війська, при помочі літаків, захопили всі важніші місця в нафтових полях Ірану. Іран має найбільші нафтові поля на світі. Спротиву з боку іранських сил не було ніякого. Британці знищили два іранські літаки, таки британського виробу, ще заки вони вспіли піднятись в гору. Також британці без бою заняли порт Бандар Машур і в нім захопили сім кораблів належачих до держав осі. Кораблі були ушкоджені.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО ОПАНУВАЛИ ЦІЛИЙ ПРАВИЙ БЕРІГ ДНІПРА

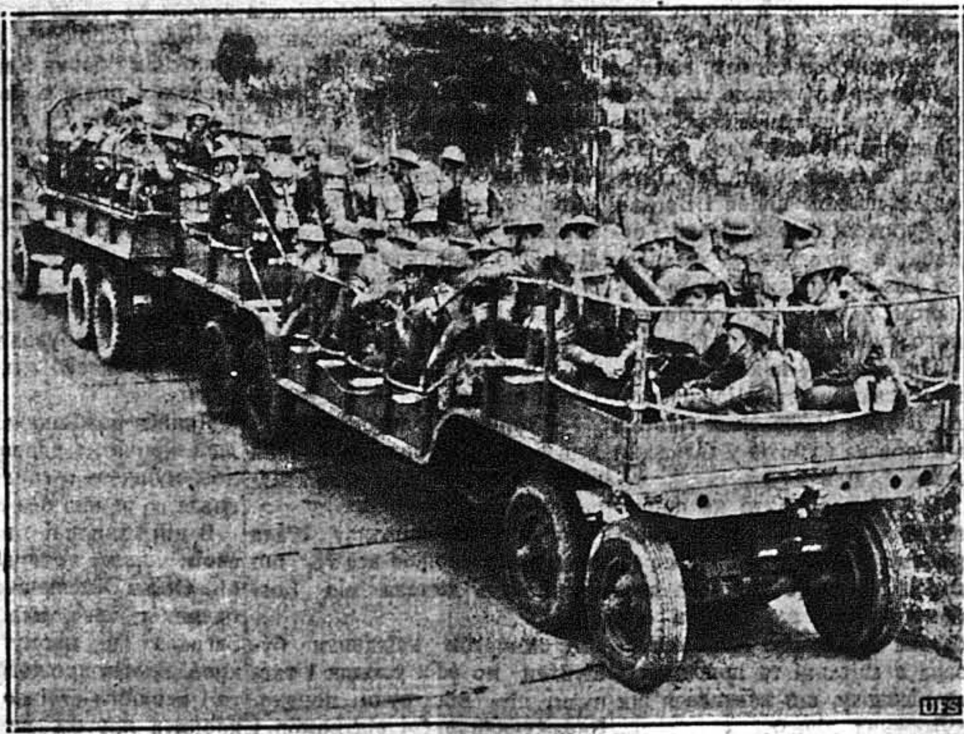
Німецькі звідомлення говорять, що німецькі війська опанували цілий правий беріг Дніпра і очистили його зо всіх советських мостових причілків. Вони здобули і окупували місто Дніпропетровськ. Але водночас німці кажуть, що правдоподібно німецькі війська не будуть здовж цілого Дніпра пробоєм переходити цю ріку, тільки мабуть зроблять великий перелом в околицях Києва, а звідтам масою попруть вниз Дніпра, по його лівім березі. Місто Одеса далі в руках Советів. Німці кажуть, що з нього Советам вдасться вивезти мало війська через море.

СОВЄТИ ПОДАЮТЬ, ЩО КОЛО ГОМЕЛЯ ВІДБИЛИ НІМЦІВ

Советські звідомлення говорять, що в околицях Гомеля вони віднесли певні перемоги над німцями і не лиш не пустили їх вперед, але на значній віддалі змусили їх відступати взад. Вони кажуть, що взяли в полон два німецькі батальйони, а також в околицях Ленінграду зістрілили 101 німецьких літаків.

БІВЕРБРУК ХОТІВ БИ, ЩОБ АМЕРИКА ПІШЛА ДО ВІЙНИ

Лорд Бівербрук, що повернув саме з Америки, де нараджувався з американським урядом в цілі достави помочі Англії Советам, заявив, що американська воєнна продукція працює вдоволяюче. На запит, чи Америка піде до війни, відповів, що це виключно американська справа. Це рішить сам американський нарід. Від себе він заявив, що не хоче бути гіпокритичний і таки бажав би, щоб Америка пішла до війни по боці Британії.

НОВІ ВАНТАЖНІ АВТА ДЛЯ АРМІЇ. — Сема дивізія американської армії пробувала такі авта підчас маневрів в околиці Вашингтону. Вони зчіплені зо собою в такий спосіб, що наступний віз іде по тій самій колії, по котрій їхали колеса переднього.

ЯПОНІЯ ПЕРЕСТЕРІГАЄ МОСКВУ В СПРАВІ ДОСТАВИ АМЕРИКАНСЬКИХ ПРОДУКТІВ

ЛОНДОН. — В добре поінформованих колах говорять, що Японія, через свого амбасадора в Москві, запротестувала перед московським урядом, що той дозволяє американським кораблям довозити до Владивостоку газоліну. Японський амбасадор мав сказати, що та газоліна може остаточно бути повернена проти самої Японії. Тому японський уряд не хоче допустити її до місця призначення. Колиб, одначе, Москва нічо в тій справі не зробила, то це вставить Японію в прикре положення і вона сама мусітиме в тій справі щось зробити. У відповідь на це, советський премієр Молотов, мав сказати, що в цьому нема нічо дивного, бо продукти, зокрема газоліна, яку везуть до Владивостоку американські кораблі є куплена Советами і вона з Владивостоку піде далі в призначене місце.

В ІРАНІ МОЖЕ ЩЕ ПРИЙТИ ДО ЗАМИРЕННЯ.

ЛОНДОН. — В лондонських урядових колах таке переконання, що війна в Ірані може вдразу припиниться. В тій справі йдуть переговори між іранським представником і британським урядом. Іранський шах починає склонюватись до думки, що краще піддатись і ратувати те, що можна, ніж боротись і все втратити. Бо надії на вигру в обличі двох великих противників, він не може мати ніякої. Тому він мабуть згодиться, щоб советські і британські війська заняли важні стратегічні точки, а щоб не входити до столиці Тегерану і не окупувати цілої теритої.

ХОРОНИ БОЖЕ ВІД ТАКИХ ПРИЯТЕЛІВ.

МОСКВА. — Представник советського уряду заявив, що Совети далі є приятелями Ірану, як були попередньо. Вони не бажають іранському народови ніякого лиха, а хочуть лише, щоб теперішній іранський уряд уступив перед советськими домаганнями.

ЯПОНСЬКА ПРЕСА ДАЛІ ПІДБУРХУЄ ЛЮДЕЙ.

ТОКІО. — Японська преса далі підбурхує людей, та говорить, що на світі переживає лиш той нарід, що рішений в разі потреби вмерти за свої ідеали. Тому нема що вести дуже обережної заграничної політики, а треба проти ворогів поступити гостро. Зокрема військові кола стоять твердо при тому, щоб йти вперед, не звертаючи уваги на американські протести і загрози. Лиш офіційна газета японського міністерства заграничних справ висловлює думку, що мир на Далекім Сході ще можна осягнути.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ ПРОФ. БАРТЛЯ.

ЛОНДОН. — До Лондону прийшла зо Львова вістка, що німці розстріляли професора Казимира Бартля, що був в 1926 році першим премієром Пілсудського, як той доконав в Польщі перевороту і захопив владу. Бартель, як прийшли советські війська до Львова, дістав у них високу посаду і старався для поляків ратувати те, що можна було врятувати. Коли советські війська відступали, він залишився у Львові. Тепер, як подають ті вістки, його німці розстріляли. Також, за згаданими вістками, німці арештували кількадесять польських професорів у Львові.

РОЗКОЛ СЕРЕД ПОЛЯКІВ.

ЛОНДОН. — Польська урядова газета в Лондоні, „Дзенік Польскі", пише, що серед найвищих польських правлячих кол існує розкол відносно дальшої тактики заграничної політики. Бо поляки мають перед собою дві дуже важні завдання, які деколи суперечать зо собою. А саме, безпосереднє усунення ворогів з польської території і забезпечення дальшої будучности Польщі.

СЕЙДА ВИЯСНЮЄ.

ЛОНДОН. — Бувший польський міністер М. Сейда, в лондонським „Таймсі" вияснює, чому він виступив з польського уряду, коли той підписав советсько-польську угоду. Він каже, що не є проти угоди, бо його партія „народово-демократична", від пів віку проголошує угоду з Росією, в ціли створення сильного забороя проти німців. Тому він не є проти тої угоди в засаді. Але проти деяких точок в тій угоді. Він не каже, проти яких саме точок.

ФРАНЦУЗИ ЛІЦИТУЮТЬ МАЙНО ЖИДІВ.

ВІШІ. — Французький уряд почав силою випродувати майно жидів. До того він покликав спеціяльних урядників. З грошей, одержаних з продажі жидівського майна, уряд стягає собі 10% на адміністрацію, а решту складає на жидівський фонд, з якого удержуватиме бездомних жидів. Як „жидів" французький уряд уважає тих, що є жидівської релігії, а не тих, що походять з жидівської раси, як це роблять наці в Німеччині. З приводу цього французька преса під німецькою займанщиною гостро за це атакує уряд Петена.

ЗАТОПЛЕНО ПЕРШОГО АМЕРИКАНСЬКОГО НИЩІВНИКА.

ЛОНДОН. — Британська адміралія повідомила, що ворожі сили затопили нищівника „Бет", який належав до числа американських нищівників, що їх минулого року передала Англії Америка. Той нищівник був обслугований норвезькими моряками. Моряки згинули. Це перший нищівник американського походження, що пішов на дно.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ Є ДОБРА ВОЛЯ, ТАМ Є СПОСІБ

Остання головна конвенція Українського Народного Союзу пішла далі на зустріч домаганням нових родів обезпечення. В цей спосіб наша організація найшлася в посіданні великого числа й то преріжних родів обезпечення, догідних для старших, а з окрема для молоді.

Це велике число ріжних форм обезпечення це лише загальна можливість кращого обезпечення українських іміґрантів і їх дітей. Щоб цю можливість перевести в життя, щоб українські іміґранти і їх діти з цеї можливости скористали й справді обезпечувалися, на те треба ще живої акції відділових урядників, а передовсім відділових секретарів по місцях. Без такої акції можливість до організації останеться невикористаною можливістю на папері.

Кажуть часто люди, особливо наші вороги, що ми якраз не вміємо використовувати в цілости можливостей, які нам дає наша природа, наш край, наше положення, наша історія. Проти цього погляду ми можемо виставити фактичні дані, які показують, як ми справді вміємо наші можливости використовувати.

Подаємо один такий примір.

Є у стейті Пенсилвенії місто Форд Сити. Невелике це місто, бо не має й 7,000 душ всего населення. Звісно, що в такому місті число українських іміґрантів не може бути велике. Нікуди українцям з Форд Сити рівнятися числом з великими українськими кольоніями, хочби в самій Пенсилвенії. Здавалося би, що поле для організаційної праці для У. Н. Союзу там невелике. Можна припустити, що найшлися би відділові урядники, які таких умовин зужили би як свого виправдання перед вимогами організаційної праці.

Та існує в цьому містечку відділ У. Н. Союзу ч. 63, з діяльним урядом, а головно з діяльним секретарем. Є ним, читачам „Свободи" і членам У. Н. Союзу відомий гр. Михайло Личак. Він довів до цього, що відділ 63. обхопив тепер 70% там замешкалих українських іміґрантів і їх дітей. Це значить, що на кожну сотку українців лише 30 остає поза У. Н. Союзом. Здавалося би, що цим він досягнув межі можливостей, бож у всякій громаді є певне число людей, яких зовсім не можна обезпечити; хорих, старих, або й здеморалізованих. Та навіть цього місяця гр. Михайло Личак ще роздобув кілька аплікацій за членство в У. Н. Союзі. Цей відділ завдяки такій праці став другим щодо числа членів відділом у Пенсилвенії, випереджуючи багато більші кольонії. Є в цьому відділі не лише старші, але багато молоді. Є навіть родини, котрі представлені в відділі чотирома поколіннями, себто батьками, дітьми, внуками й правнуками.

Так виглядає організаційна праця там, де справжня охота до організації. Приклад секретаря Личака може бути заохотою для всіх відділових урядників: якби всі наші громади були так зорганізовані, як Форд Сити, У. Н. Союз мавби не 40, а 400 тисяч членів. Нема причини, щоб так не було: де є охота, там, як каже американська пословиця, є спосіб.

Українська Справа в Швайцарській Пресі

З голосів спиводу німецько-російської війни з швайцарської преси найбільшої уваги заслуговують ті, з яких можна бачити, як ставиться до неї московська еміґрація.

В найбільшім швайцарськім дневнику „Нойє Цірхер Цайтунґ" з 10. липня звилась стаття одного з його редакторів, до речі змосковщеного жида з Одеси, „спеца" для совєтських справ, під титулом, „Війна і російська еміґрація". В ній зазначується, що війна викликала великий рух серед російської еміґрації та ріжні надії на упадок большевизму, а перед усім побоювання, що СССР буде розбито на його складові національні частини. На заклик Керенського з Америки боронити Росію відгукнулись не лише російські соціялістичні партії, а між ними й колишній представник царської Росії в Лондоні, Саблін, та князь Всеволод Іванович Романов. Плянується навіть утворення російського леґіону, який має брати участь у війні разом з британською армією.

Але існують в окупованій Франції, Юґославії та на Далекім Сході російські еміґранти, які чекають від Німеччини визволення своєї батьківщини від большевизму. В Німеччині було вже кілька років тому доручено царському ґенералові Біскупському організувати його земляків для боротьби проти Москви; в Парижі з дозволу окупаційної влади розвинуто поміж російськими еміґрантами пропаґанду на користь відновлення Росії при німецькій допомозі. Молодороси з Казем Беком на чолі запропонували Володимирові Кириловичеві корону України, але він відмовився згодитися приняти її з рук побідників над Росією.

В кожнім разі всі російські еміґранти без ріжниці партій уявляють собі майбувню Росію як єдину державу, що буде охоплювати всі ріжні народи...

„Коли йде мова про те, що українські автономісти ворушаться, що ґенерал Скоропадський та інші політичні керманичі знов припоручаються, то це не треба уважати „національним українським рухом", в якім бере участь нарід 30—40 міліонів. Це були завжди лише кілька тисяч фанатичних українців, які намагалися підбурювати малоросів проти великоросів; коли український селянин може багато чого закинути совєтському режімові, то він цілком поділяє такі почуття з своїм великоросійським земляком. Також той факт, що український селянський син Тимошенко є тепер російським ґенералісімусом перечить твердженням про російсько - українське противенство, і українські селяни ледви чи привітають в 1941 р. німецьку окупацію та сотворену Німеччиною „самостійність" України приязніше ніж в 1918 р. Коли властиві українці лише в незначній частині прихильні відокремленню їх країни від Росії, то ті реакційні частини російської еміґрації, які вітають війну Гітлера проти Сталіна, вже зовсім не годяться на розкавалкування Росії, і коли російська демократія обстоює Росію як державу національностей, то ці староросійські, названі „білоґвардійцями", еміґранти борються за Росію як національну державу..."

Замітна теж стаття в швайцарськім офіціозі, бернськім „Бунді" з 11. липня, затитулована: „Керманичі російської еміґрації — два міліони росіян чекають". Де автор найшов в Европі два міліони москвинів, це вже його справа. Зрештою, коли він не є москвин, то в кожнім разі дістав всі свої відомости з московського боку. На його погляд, один табор московської еміґрації годиться навіть на поразку Росії, коли лише буде повалений большевизм, а другий твердить, що Росія є понад все і готовий боронити її не годячись з її внутрішнім режімом. Перший табор був найсильнішим в Білгороді, в Харбіні, з „лисим ґенералом Семіоновим" на чолі. „Не менш запеклим противником большевиків є Павло Скоропадський, який в 1918 р. спираючись на німецькі баґнети, проголосив самостійну Україну і подався до Берліну, коли його влада завалилась, звідки він організував далі свій сепарастичний - український рух"..

Далі говориться про Кутепова, Мілера, Кедрова, Шатілова, з котрих два останні станули по боці Франції в початку війни, про Мілюкова, Дана, Абрамовіча, Керенського, Владіміра Романова, Оболенського та інших, що мріють про відбудову Росії. Само по собі не менше цікаве, але незвичайно характеристичне, що всюди, де пишеться неприхильно про визволення України, згадується перед усім, чи навіть і виключно про „ґенерала Скоропадського". Мимоволі пригадується, що й совєтська преса, пищучи про українську еміґрацію підкреслювала звичайно, що на її чолі стоїть гетьман Скоропадський.

Відомий з своєї прихильности до совєтів і Московщини взагалі великий цірихський тижневик „Ді Вельтвохе" залучив до своєї статті „Самостійна Україна" не лише мапку України, справді лише совєтської і герб „Української Совєтської Республики", а й портрет гетьмана Скоропадського в розмові з колишнім цісарем Вільгельмом. Статтю написано в значній мірі на основі розмови з якимось паризьким москвином з оточення князя Владиміра, який „був переконаний відносно безнадійности українського незалежницького руху". Він перебував як втікач на Україні під владою Скоропадського і дістав від цеї ляльковової держави якнайгірше враження, яка не мала ніякої основи в народі і трималась лише на тонкій верстві великих земельних власників загрожених большевиками. Доказом цього є й те, що „Україна не вдержалась, як вдержалась Фінляндія, Польща і балтійські держави... Навіть при поверховнім досліджені історії можна ствердити, що Україна не стояла ніколи в поважнім противенстві до Росії, яка більше боронила ніж поневолювала Україну..."

Згадується побіжно для ствердження цього погляду про Хмельницького, про Мазепу, про пляни Наполеона. Про Центральну Раду не згадується нічого, але про те, що німецькі ґенерали поставили російського ґенерала Павла Скоропадського гетьманом незалежної України.

На головного отамана Петлюру робиться наклеп, ніби він був під протекторатом Антанти та що його „вигнано з краю". Про українсько-польський похід на Київ згадується побіжно, про Денікіна та Врангеля, яких справді підтримувала Антанта, не згадується взагалі нічого. Далі автор подає цифри про природні скарби України, але потішає себе тим, що москвини „мали два тижні, щоб „знищити все на Україні, та що німці дістануть лише край для визиску..." Отже в швайцарській пресі є ще досить оборонців „єдиної - неділімої".

„Трібюн де Женев" пише в своїм числі під титулом „Англьо-російський союз і польське питання" між іншим наступне: „Навчений першими поразками совєтський уряд зважив на прохання британського кабінету і заявив свою готовість відбудовати Польщу, відступити їй чисто польські области, а навіть звільнити польських полонених та визнати національний уряд ґенерала Сікорського, який виявив свою готовість розпочати дотичні переговори. Отже й Німеччина може бути спонукана пообіцяти полякам національну відбудову в рямках „нового ладу". Відновлення німецько-російського противенства відкриває таким чином перед цим відважним і витривалим народом несподівані перспективи. Берлін і Москва мають однакожий інтерес зробити Польщу своєю союзницею..." Як бачимо, виявляє часопис не багато зрозуміння для українсько-польських відносин, бо не знає навіть що ніяких „чисто-польських" земель Московщина не анектувала.

На жахливі масакри на українських землях звернула швайцарська преса відносно мало уваги, не багато писала про них, лише деякі ілюстровані видання подали світлини замучених українців. Відвічальною за це є в значній мірі невистарчальна українська інформація в часі війни, якої на жаль і тепер не розвинуто.

ТАМ, ДЕ ВІДКРИТО НОВИЙ ФРОНТ: ІРАН

Нарешті світ має давно сподівану новину: англійські й большевицькі війська почали збройною дорогою окупувати Іран, щоб тим робом випередити німців, про яких від давна ходить слух, що вони мали намір зробити це саме.

Іран, що давніше називався Персією, граничить на захід з Туреччиною, Кувайтом й Іраком; з півночі з Совєтським Союзом, зо сходу з Совєтським Союзом, Афґаністаном і Індією, а з полудня Іран обмивує Перський залив Індійського океану.

Іран — колиска старинної цивілізації.

Іран — це колиска колись могутньої перської імперії, що видала таких великих завойовників, як Кир Великий, Дарий і Тамерлян. Там розвивалася колись людська цивілізація та культура до-християнської доби; звідтам розпливалися її лучі на схід, у глиб Азії, на північ, на захід до Европи й на південь до Африки. Іран є також краєм біблійних народів; там мали жити Адам і Ева, там був Потоп, там також біблійний Ной збудував свій ковчег, щоб рятувати зіпсуте людство перед карою Божою. За останні два тисячі літ Іран-Персія переходила ріжні політичні наїзди, зміняла цивілізації, перепускала через свою територію мільони ріжних народів, що на схід і захід переходили у великій мандрівці народів. Бо Іран є неначе вхідною брамою між Европою й Азією.

Та від півтора сотні літ, перський шах не є вже більш казочною постаттю, як це ми знаємо з орієнтальних казок та оповідань. Він не є більш леґендарним деспотом, який володіє над своїм краєм при помочі маґічних диванів чи паличок. Іран з мозаїкою своїх святинь - мошеїв, зо смуклими вежами - мінаретами, це вже не казочний край „з тисяч і одної ночі", але добре зорганізована держава, яка на взір сусідської Туреччини, швидко модернізується. Маючи величезні поклади нафти та другі природні багатства, Іран, подібно як Україна, був все предметом чужих заборчих імперіялістів.

Поле бою між англійським і московським імперіялізмами.

Тому, що Іран являється брамою між Москвою й Індією, здавна в ньому є заінтересовані Росія та Англія. Колись Наполеон мріяв, щоб ужити перського шаха як своє знаряддя зарязом проти Англії як також проти Росії. Мабуть і німецький кайзер Вільгельм II. носився з тою самою думкою, коли плянував вільну залізничу маґістралю між Берліном і Баґдадом, що очевидно мало означати політичне узалежнення Персії від Німеччини.

Не інші причини й тепер спонукують Гітлера до опанування Ірану. Здобувши майже половину України, здобуття Ірану не представлятиме великих труднощів для німецької армії. Ось чому то Англія та большевицька Москва так скоро поспішилися з окупацією Ірану, щоб випередити Гітлера.

Спільна англійсько-большевицька виправа на Іран, є також свого роду сильним політичним парадоксом, як багато інших випадків в сучасній війні. Бо від півтора сотки літ Англія та Росія все були завзятими конкурентами, а то й ворогами саме на території Ірану. Росія, колись царська, як нині большевицька, безнастанно робила всі заходи, щоб усунути всякі англійські впливи з Ірану, а заступити їх московськими. Ще донедавна ходили слухи, що Сталін, будучи в „приязні" з Гітлером, нападе на Іран та тим робом дійде до Індійського океану, реалізуючи давню мрію московських імперіялістів мати „теплі пристані".

Іранці хочуть бути самостійними.

Подібно як їх релігійні брати, турки, іранці є завзятими націоналістами та хочуть бути політично й економічно незалежними від европейських держав. Подібно як Кемаль

(Докінчення на стороні 3-тій)

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ПЕРЕД ЗРИВОМ

Історична повість.

(35)

Староста глянув на нього.

— Бо ніде в актах гродських про надання Суботова не записане. Суботів все ще належить до староства чигиринського. Покійний сотник Михайло Хмельницький обманув його милость покійного гетьмана, бо він не був шляхтичем і йому по польському праву не прислугувало надання. Кому належиться, цей має право приймати осадчих, підданих, а це тільки шляхтичеві можна. Сотник таким не є. Надто наш пан сотник з татарами спілку заводить. Покійний гетьман нераз жалував, що не казав цьому панові голови з пліч зняти.

— Докажи мені, що він з ордою заводиться, а я зроблю з ним короткий процес. А щодо Суботова, то я вже раз сказав, що слова мойого родича ламати не буду...

— Зробім, ваша милосте, таке: я без відома вашої милости по нашому звичаю заїду на Суботів, а він хай собі потім відбирає судом...

— Хмельницький вложив жеж багато в Суботів, побудував будинки, млини, повисушував болота...

— Він вже це все давно відбив собі з баришем і кривди йому не буде.

Чаплінський нахилився до вуха панича й став йому щось шептати. Обличчя пана старости стало розпогоджуватися. Усміхнувся любенько і став хитати головою на знак згоди.

— Про мене, роби як хочеш, я нічого не знаю. Тільки вважай, Хмельницький не простий козак, щоб ти при цьому не попік пальців.

— Це вже моє діло... Я тільки не хотів нічого робити проти волі вашої милості, мого добродія і пана.

— Ну, добре, я нічого про це не знаю.

Чигиринський полк вийшов на переправу, кудою мала йти орда. Цим разом вістка була правдива. Полк мав чимало праці й мусів довше забаритися. З полком пішов і Богдан. У Суботові остала тільки Горпина з домашньою челяддю, бо козаки пішли з своїм сотником. З Горпиною остав теж його найстарший син Остап.

Цю хвилину використав Коморовський, зять Чаплінського. Зібрав замовлених гільтаїв і пішов на Суботів у біліський день.

В Суботові ніхто не прочував лиха. Челядь робила свою роботу. Горпина поралася в городі. Остапко їздив на свойому конику, що дістав від батька в дарунку. Анна вишивала в світлиці та приспівувала пісоньку, що навчилася від хуторяних дівчат.

Біля самого полуття увігналася у ворота узброєна юрба на конях, з великим криком і галайканням, та стала всіх стрічних бити нагаями й розганяти. Попереду їхав Коморовський. Він викрикував найбільше й лаяв Хмельницького на весь рот. Врешті зсів із коня й пішов у світлицю. Тут стрінула його Анна. Вона ніраз не збентежилась, начеб вижидала цього.

— В імені пана підстарости Чаплінського забираю в посідання і володіння неправно захоплену Хмельницьким посілість, що належить до чигиринського староства зо всім, що на ній находиться...

— Мене це не доторкає, — промовила Анна байдуже, — я тут не пані.

— Збірайся, панночко, поїдеш з нами в Чигирин, такий вийшов приказ від пана підстарости.

Анна без спротиву стала складати в скриню все те, що колинебудь дістала від Богдана.

А тимчасом наїздники бушували по всіх усюдах і тягнули, що під руки попало. Виважували двері від комор і засіків, забирали все й вантажили на вози. Забрали верхові коні, що стояли в стайнях, пригнали з левади череду, табун коней, отару овець та присилували чабанів гнати те все в Чигирин. Різали кури, гуси, качки, розложили серед двору вогонь та стали те все варити й печи. Добралися до льоху, викотили бочки з медом і горівкою і пили, а решту набирали на вози.

Так само грабили й осадчих у селі.

На крик вибігла стара Горпина з огороду й тільки руки заломила:

— Господи! — кричала. — А це що таке? Чи це орда напала? Що ви бузовіри, розбишаки робите? лиходії, злодюги...

Якийсь розбишака не дав їй далі кричати: вдарив прикладом мушкета в груди, й стара впала на землю без памяті.

В цій хвилині надїхав на своїм конику чотирнадцятилітній Остап Хмельниченко. Побачивши таке, ввесь скипів. Заграла в ньому козацька кров. Влетів прожогом у ворота і першого стрічного гільтая кропнув прутом по обличчі. На ґанку стояв Коморовський.

— Як смієш, розбишако, грабувати добро мого татуся? Як татусь поверне з походу, то шкуру з тебе здерти прикаже. Геть відсіля!

Коморовський аж зубами заскреготав із люті.

— Ну-те, хлопці, дайте цьому хамському щенюкові доброго прочухана, щоб знав, як шляхтича зневажати.

Хлопчина й не стямився, як якийсь драбуга зловив його за вязи й стягнув із коня. Хлопець пручався що сили, дряпав і кусав, та не вдіяв нічого. Його поклали на землю, придавили колінами й стали немилосердно бити. Хлопець втратив память та Коморовський казав його облити водою і далі бити.

— Не жалійте вовченяти, бо як виросте, то нас усіх поїсть...

Хлопець обомлів знову та вже й від води не очуняв.

— Буде з нього!

В цей час сиділа Анна на возі, біля своєї скрині. Дивилась на те все байдуже, без співчуття, начеб не людину били, сина її чоловіка, а мертву колоду.

(Дальше буде).

ГАРІ Л. ГОПКИНС, що недавно вернувся з Англії, привіз з собою великий капелюх з буквами W. S. C., вибитими на стяжці. Він сказав газетярям, що дістав його від Чорчила, але не сказав, при якій нагоді.

СПРАВИ ЗБИРАННЯ ЖЕРТВ НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ

Проф. М. Чубатий в 196. ч. „Свободи" містить другу з черги статтю, в якій порушує справу збірок на українські добродійні цілі. Водночас він там опрокидає, або пояснює, деякі закиди, пороблені мною, та іншими особами, на адресу такої збірки.

Здається мені, що тут зайшло маленьке непорозуміння. Проф. М. Чубатий набрав з моєї статті, поміщеної в 172. ч. „Свободи" на ту саму тему, такого переконання, начеб я тісно звязував збіркову акцію з нашою політичною акцією, зокрема поручав ту збіркову акцію нашим політичним чинникам.

Ніщо подібного я не мав на думці. Навпаки мені здається, що краще булоб, колиб добродійною збірковою акцією займалися інші, неполітичні чинники, хочби в тім дусі, в якім це радить зробити проф. Чубатий. Одначе в тій справі своє слово вже сказав Український Конгресовий Комітет. Щоб не викликувати замішання в нашім суспільнім житті, треба булоб наперед щось з рішенням Конгресового Комітету зробити.

Зате я висловив у згаданій статтю думку, що не можна в нинішню пору зачинати добродійної акції, не повівши паралельно політичної акції, яка в обличчі американського життя вияснювалаб, що наша гуманітарна акція не виходить на зло Америці. Я твердив, що коли занедбаємо політичну акцію, то в гуманітарній акції зазнаємо також розчарування; бо нині всі народи руководяться в першу чергу не милосердям, тільки холодним, практичним розрахунком. Так мусить поступати також Америка.

На доказ я навів два приклади, один з фінців, другий з американсько-італійського товариства „італійських ветеранів з попередньої світової війни", якому американська влада заборонила влаштування вистави в Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку хоч дохід з цеї вистави був призначений на виключно добродійні ціли. Проф. Чубатий говорить, що цей приклад доволі нещасливий, бо Україна не є в ніякій війні, вона невтральна; зате Італія знаходиться виразно в проти-американськім таборі.

Річ у тому, що цю виставу не влаштовувало якесь чисто італійське підприємство, тільки американсько-італійське, та ще й до того таке, що звязане з Америкою сентиментом зброї. Бо згадані італійські ветерани боролись в минулій війні побіч американських вояків. Проти самого товариства американські власти не мають нічого, лише проти тих добродійних цілей, на які воно хотіло ті жертви зібрати. А ті цілі не були американським властям ближче відомі.

Та коли цей приклад не задоволяє проф. Чубатого, то я наведу інший. Минулого року американський комітет помочи Бельгії, під головством Гувера, робив напружені старання, щоб конче доставити для бельґійського населення, зокрема для жінок і дітей, харчі, бо, як казав Гувер, те населення голодує і грозить йому загибіль. Бельгійці це вже навіть не невтральний нарід; це здекляровані союзники Британії, а в тім і Америки.

Який же був вислід? Вислід був такий, що помимо кількох апелів Гувера до британського уряду і мимо кількох подібних апелів до американського уряду, Британія таки заборонила довіз харчів бельґійським жінкам і дітям. Вона заявила, що ту поміч всеодно їм заберуть німці. Себто, можливо, що прислані з Америки харчі німці дадуть населенні, але водночас заберуть таку саму скількість харчів витворених самими бельґійцями. Це вийде на одно. Також британський уряд без обиняків заявив, що не може допустити до того, щоб американськими харчами кормити тих робітників, яких німці заставляють на себе працювати. Американський уряд станув на тім самім становищі.

Минулого року в цій справі велась в американській пресі широка дискусія. Ще й цього року появляються в ній на ту тему голоси, які зводяться до того, щоб бути обережним з помочею голодуючому европейському населенні і все треба дивитись, чи післані до Европи харчеві кальорії не виходять на користь ворогови? Зокрема під тим кутом дивиться на кожну добродійну діяльність сам уряд. Він заморожує і стисло контролює всі ті фонди, які випливають з Америки та йдуть до держав „осі", або до контрольованих ними країв, без огляду на їх гуманітарне призначення.

Замикати на це очи, значить дивитись на справи нереально. Щоб виявити перед американськими властями і американською суспільністю, що наша добродійна акція в ніякому разі не вийде на користь ворогам американського народу, треба конче поселити тут нашу політичну акцію. Треба налаштувати пропагандний апарат, який відбивав би злобні наклепи наших ворогів, а також представляв з політичного боку справу визволення українського народу, та зясовував, що незалежна українська держава не лиш не буде шкідливим явищем для анґльо-американського табору, але серед даних обставин, при активній допомозі цього табору, може стати дуже позитивним явищем.

Ми, українські американці, в цьому напрямку вже працюємо і хочемо від ширшої американської суспільности помочи. Дивлячись вже хочби з чисто американського боку, ми не можемо допустити до того, щоб надії великого і потенціонально сильного українського народу монополізував хтось інший, зокрема держави „осі". Посилаючи йому звідсіля поміч і даючи докази симпатії для його змагань з боку анґльо-саксонського боку, ми чуттєво вдержуємо його при цім таборі.

Американці зрозуміють це і будуть з нашою роботою симпатизувати. Вже нині ми стрічаємо чисельні голоси такої симпатії, хоч по правді сказати, наша політично-пропаґандна акція стоїть на мертвій точці. Коли я мав яку завваґу до статті проф. М. Чубатого, то саме до такої його думки: „Не хочу тут говорити про політику, про політичну акцію. Для такої дійсно обставини в Америці непригожі". Такі думки знеохочують до політичної акції.

Зате погоджуюсь вповні з такими словами проф. Чубатого: „Якщо якась суспільна група є орґанізмом, то мусить мати так як жива істота в природі свої органи, щоб жити. Мусить мати душу зі своїм фізичним орґаном — мозок, легені до віддихання, серце з кровною системою і таке що. Кожний орґан має робити свою функцію, свою роботу, цілому орґанізмови на здоровля".

Це правильно сказане. Але як можна тоді радити цьому орґанізмови, щоб його політичний орґан не діяв, не займався політикою, бо до цього в Америці обставини „дійсно непригожі"?

Колиб одначе, як це виходить з другої статті, проф. Чубатий стояв на становищі, що політичної акції тут дійсно треба, а цього його виразу не треба брати занадто дослівно, то забудьмо за це і — берімся за акцію. Але так, щоб повними легенями дихало і наше політичне життя. Бо без цього — я в цьому далі переконаний — нидітиме цілий наш суспільний орґанізм і в підводні скелі розібється ціла наша гуманітарна акція.

Евген Ляхович.

КОРОЛІВСЬКИЙ КУЗИН. — Лорд Мавнтбетен і його жінка прилетіли до Ню Йорку літаком з Анґлії. Лорд приїзджає до Америки, щоб обняти команду над британським воєнним кораблем.

YOUR ARMY

(This is the leighteenth of series of articles, prepared by Army Information Service, 90 Church Street, New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization.)

The Judge Advocate General's Department dates back to July 29, 1775 whe Lieutenant Colonel William Tudor was appointed Judge-Advocate. Two lieutenant colonels, two first lieutenants and a captain followed him in the office which then apparently was left vacant from 1802 to 1812. From 1812 the office was filled by civilians, part of the time with several, having concurrent jurisdiction in office at the same time. From 1821 to 1849 the office apparently was unfilled. On March 2, 1849 Brevet Major J. E. Lee was appointed Judge Advocate and continued in office until September 4, 1862. He was succeeded by a brigadier general and the office was held by brigadiers until 1917 when General Crowder who had been a brigadier was promoted to major general. The office has been filled by major generals since and now carries with it the rank of major general.

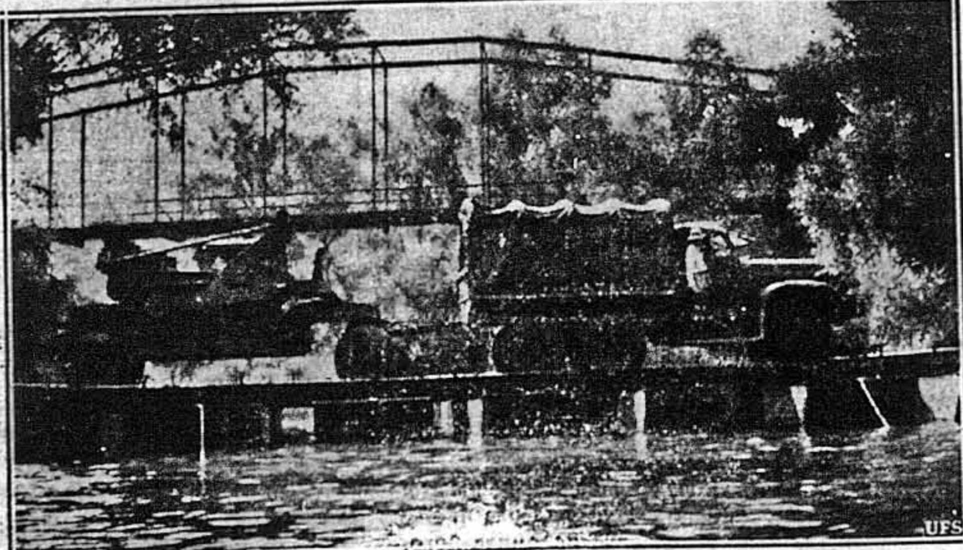
The Judge Advocate General is the chief law officer of the Army which has its own system of laws for carrying out military justice. The Army, however, is affected in many ways by laws that are not purely military and therefore requires constant expert legal advice on nearly all law. The Judge Advocate General must be a first-rate lawyer.

The Judge Advocate General is the legal advisor to the Secretary of War, to the Chief of Staff, and to the Chiefs of the Arms, Services and Bureaus of the War Department. He supervises the system of military justice and reviews the records of all important military trials. The Judge Advocate General's office advises concerning the legality and justice of sentences imposed by courts martial and the action to be taken on record. It also attends to the legal side of business, property and financial operations which come under the Secretary of War, and to legal questions growing out of the status, relations and activities of members of the Army. The office also is custodian of most of the documents which show titles to lands under War Department control.

The Judge Advocate General's office also handles legal matters dealing with personnel, war plans, financial estimates, supplies and equipment, the War Department Law Library which is one of the largest legal libraries in the United States, publications, records, indexing, preparing digests, Army property, Army regulations, review of legislation, opinions on points of law and procedure, clemency memoranda, habeas corpus proceedings, the Government's property rights in Army inventions, patents or inventions by members and employees of the Army, licenses under patents, suits brought in the Court of Claims involving the War Department and legality of contracts requiring the approval of the Secretary of War. It also handles trials which results from claims against the War Department.

All legal questions concerning real estate under control of the War Department and the Army, matters concerning river and harbor work, bridges over navigable streams, the application of state laws on military reservations, legal questions of flood control, and legislation concerning these matters are referred to the Judge Advocate General.

There is a staff judge advocate at the headquarters of each corps area, department, division or other command where such an officer is needed. The officer assigned to these details is legal advisor to his commander. His duties, in general, are the same in the sphere to which he is detailed as are those of the Judge Advocate General in the War Department.

ПОНТОВИЙ МІСТ. — Підчас маневрів другої армії в Мезуре, вояки 102. полку інжинірів виставили цей понтоновий міст, по котрому безпечно перейшли 19,000 вояків та обоз 33. дивізії.

...Новий Фронт: Іран

(Докінчення зі сторони 2-гої)

Паша, що переніс турецьку столицю з Істамбулу до Анкари, щоб бути подальше від політичних інтриґ Европи, так само теперішній шах перський Різа Хан Паглеві старається якнайбільше унезалежнити свою державу від анґлійських і московських впливів. Цей „сильний чоловік" Ірану зробив більше для своєї батьківщини за пятьнацять літ, як його попередники за цілі століття. Будучи в російській армії, він зрозумів, що дальше існування Ірану залежатиме від сильної національної армії. І він працював й працює, стараючись заступити московських старшин в іранській армії родовитими іранцями.

Іранська армія начисляє більш як 100,000 людей, і хоч її приписують добрий вишкіл, проте вона не зможе встояти проти будьякої европейської потуги, а ще менш проти двох, Анґлії та Росії. Іранське летунство майже не існує, як також не можна говорити про воєнну фльоту.

Та іранці будуть опиратися збройно, не тільки тому, що вони хочуть бути дійсно незалежними, але також тому, щоб показти другим мозулмансько - арабським народам своє завзяття. Це саме ми бачили в Іраку перед кількома тижнями.

Парадокс судьби іранців лежить ще в тому, що зо всіх інших чужинців вони найбільш ненавидять москалів, як також з недовірям ставляться і до анґлійців, бо політичні впливи й інтриґи тих обох народів приносили вже нераз багато клопоту іранському урядові та цілому народові.

Населення й багацтва Ірану.

Ціле населення Ірану виносить 15,000,000 і є ріжне щодо раси та релігії. Більшість з них це колишні перси, отже магометани, але є там також багато вірменців, жидів і християн. В більшій частині іранське населення занимається рільництвом і випасом худоби на гірських полонинах. Їх рільництво стоїть на дуже примітивному поземі, іранські селяни послуговуються стародавніми селянськими приладами. Найголовнішими рільничими продуктами є риж, збіжжя, бавовна, тютюн і ріжні овочі.

Іран має також дуже багаті нафтові поля. Британський уряд контролює „Анґлійсько-Іранську Нафтову Компанію", яка у свою чергу має контракт на пять-четвертих всіх нафтових піль Ірану.

Столицею Ірану є місто Теґеран, яке має 540,087 мешканців. До 1906. р. Іран був абсолютною монархією. В тому році Маґомед Алі Шах під натиском цілого населення, позволив на першу конституцію. Від 1925. р. Іраном править шах Різа Хан Паглеві. Використовуючи антипатію іранців до всього, що московське й анґлійське, німецькі пропаґандисти від давна промощували шлях в Ірані для евентуальної окупації німецькими силами. Більшість кораблів невеличкої ірляндської фльоти була збудована не в Анґлії, але в Італії, що також потверджує, що іранців більше тягнуло до італійців і німців, ніж до анґлійців чи москалів.

ФИЛИП С. ДЖЕСОП, проф. Колюмбійського Унів. був на літаку, котрий розбився коло Сан Павльо, Бразилія. 8 людей згинуло, а проф. Джесоп пішов лісами шукати рятунку.

DEFENSE BOND QUIZ

Q. Why should Americans buy Defense Bonds and Stamps now?

A. Among the reasons are: (1) It is the quickest way in which every citizen can both serve his country and conserve his earnings, and (2) the purchase of the Bonds and Stamps helps not only to fiinance National Defense but also to prevent high prices and increased cost of living.

Q. Can I pledge a Defense Bond as collateral for a bank loan?

A. No. Bonds are registered and transferable. They are payable only to the persons named on the Bond.

NOTE:—To buy Defense Bonds and Stamps, go to the nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C., for mail-order -form.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ

Антін Чехов.

ОБМОВА

Дочка вчителя каліграфії Сергія Капітанича Архінеєва; Наташа, виходила замуж за вчителя історії і географії Івана Петровича Лошадіна. Все йшло як по маслі: в салі співали, грали, танцювали, по кімнатах ходили замовлені з клюбу лакеї в чорних фраках і білих, брудних краватах. Було весело й гамірно.

Вчитель математики Тарактулов, француз Падекуа і молодший ревізор контрольної палати Григор Бенедиктович Мзда сиділи разом на софі й взаємно собі перериваючи, розказували гостям, як то когось похоронили живцем та призадумувалися над спіритизмом. Всі три не вірили в спіритизм, але погоджувалися, що на цьому світі всеж є щось таке, чого людський розум не розгадає. В другій кімнаті вчитель письменства Додонський пояснював гостям випадки, коли то поліція має право стріляти до прохожих. Розмова, як бачите, була страшна, але дуже приємна. До вікон з вулиці заглядали люде, яким суспільне становище не дозволяло прийти в гостину.

Коло півночі пан Архінеєв пішов до кухні побачити, чи все готове. В кухні від долівки до стелі стелився дим і розходилися ріжні запахи. На двох столах в мистецькому нe ладі стояли ріжні перекуски. Біля них поралася куховарка Марта, червона, товста баба.

— Покажіть но мені цю рибу — сказав Архінеєв, затираючи руки й облизуючися. — Які тут запахи! Я цілу кухню зїв би! Покажіть-но рибу!

Марта підійшла до одної з лавок і осторожно піднесла затовщений аркуш часопису. Під цим аркушем пишалася в маслі мережана віночком з моркви товста риба. Архінеєв глянув на рибу й зітхнув. Обличчя прояснилося, очі прижмурилися, нагнувся, лопнув пальцем з втіхи й щераз мляснув губами.

— Ого! Який гарячий поцілунок! Марто, а ти з ким так цілуєшся? — почувся голос із сусідньої кімнати й в дверях появилася обголена голова помічника вчителя Ванькіна.

— З' ким? — Ааа!... Гарно, гарно! Зо Сергієм Капітаничем! — Добрий дідусь! Нема що казати!

— Зовсім не цілую! — відповів червоний Архінеєв. — Хто тобі це сказав, дурню! Я... теє... мляснув губами, як побачив рибу...

— Говорила небіжечка!...

Ванькін засміявся і зник за дверима. — А щоб тебе чорти! — подумав Архінеєв. — Тепер буде розказувати про це по місті й осмішить мене!

Архінеєв увійшов тихенько до кімнати й зпід ока поглянув на Ванькіна. Цей стояв біля фортепяну й сміючися, шептав щось на вухо шваґровій інспектора.

— Це про мене! А вона повірить! Сміється! Мій Боже! треба щось порадити, щоб йому не повірили...

Архінеєв погладив рукаю волосся і ще збентежений підійшовши до Падекуа.

Саме був я в кухні... — Я знаю, що ви любите рибу! Яка в мене братеньку, риба! Хаха-ха!... А то, знаєте, історія з тією рибою. Я, знаєте, прийшов до кухні подивитися на рибу і млящнув з утіхи губами, а той дурень Ванькін входить і каже, мовляв, що я щось служницю цілую. Ніби Марту! Баба, погана, як ніч, а я мав би її цілувати! Божевільний!

— Хто божевільний? — спитав Тарантулов, підходячи до Архінеєва.

— А Ванькін. Входжу, знаєте, до кухні... А то риба...

— Яка риба? — спитав Мзда і підійшов до товариства.

— Цей Ванькін хіба впився. — Уявіть собі, каже, що я куховарку свою цілував. Чи чув хтось таке? Таж я маю жінку — кажу — дурню один. А він мене висміяв.

— Хто вас висміяв? — спитав зчудуваний катехит.

— Ванькін. Знаєте, отче, каже, що бачив, як я служницю цілував..

І так далі. За пів години всі гості знали історію з рибою і Ванькіном.—Хай їм тепер розказує! — затирав радісно руки Архінеєв.

— Він їм пічне розказувати, а вони йому: Дурню! Ми краще знаємо!

І Архінеєв з радощів випив чотири чарки горілки.

В тиждень пізніше покликав директор Архінеєва до канцелярії.

— Дозвольте, Сергію Капітановичу, це мене, значить, не торкає, але вважаю своїм обовязком... Всі говорять, що ви... живете з тією... служницею... Властиво я... Жийте собі, цілуйтеся, — тільки змилуйтеся — не публично... Адже ви педагог...

Архінеєв не знав, як зайшов домів. Та тут ждала його нова біда.

— Ти чому нічого не їш? Кохання тобі захотілося?! Ууу! Я все знаю! Падлюка ти! — кричала жінка.

І вдарила його в лице.

Архінеєв устав від стола й притьмом без капелюха, побіг до Ванькіна.

— Ти, голото! Завіщо ти мене обкинув болотом? Сплюгавив?

— Я? — зчудувався щиро Ванькін.

— А хтож говорив, що я цілував Марту?

Ванькін перехрестився, подивився на образ і поважно сказав:

— А щоб я здох і осліп, коли я хоч слово про це кому небудь сказав!

Ванькін говорив правду. Тоді Архінеєв задумався: — То хто говорив? Хто?

— Хто? — спитаємо й ми читачів.

ГАРНА РИБА.—Пані М. Мейер з Елборну, Ню Джерзі, піймала оноді коло Бейлі Айленду, в Мейн, цю туну. На вазі показалося, що вона важить 818 фунтів. Рибалці забрало півтретя години піймати цю рибу.

НАЙШЛИ СПОСІБ.—Щоб і шовкових панчіх не носити, а все таки робити враження, що вони мають такі панчохи, в Бостоні придумано спосіб наприскувати жіночі ноги так, щоб вони виглядали як одіті в панчохи.

ЯК НІМЦІ ОШУКАЛИ ЛИТОВСЬКИХ ПАТРІОТІВ

Польська агенція про полк. Скірпу.

ІСТАМБУЛ (ПАТ). — Згідно з оповіданням певної особи, яка на днях приїхала з Ковна, литовці дуже гірко розчарувалися відношенням німців до справи відродження литовської держави. Як відомо, оповідає згадана особа, литовці на еміграції здавна підготовляли проти-совєтське повстання на Литві та в других балтійських державах. На чолі того руху стояв полк. Скірпа. День після виповідження німецько - польської війни, на Литві вибухло повстання, цебто 23. червня ц. р. По приході німців на Литву, був визнаний литовський уряд, одначе по кількох днях його розвязало німецьке Ґештапо. Голова уряду Скірпа не дістав навіть дозволу виїхати на литовську територію, а був інтернований в Німеччині. Ґештапо робило енергічні розшуки за Вальдемарасом, який мав правдоподібно втекти до Совєтського Союзу; його хотіли німці поставити на „Квіслінґа". Раштікіс організує тепер литовську міліцію, яка має „очистити запілля" від ненадійних елементів.

Таке становище німців до литовської держави дуже розчарувало литовців-патріотів. Це розчарування поглибилося тим фактом, що німці відмовилися привернути литовцям приватну власність, котру були сконфіскували большевики. Німці задержують колгоспи, бо думають при такій колективній господарці зібрати більше збіжжа.

ХТО ЗАСТУПАВ СЛОВЯНСЬКІ НАРОДИ НА ЗЇЗДІ В МОСКВІ?

Московська преса подає щойно тепер, що на відомому зїзді словянських народів в Москві, на якому то уложено свого рода нову „пан-словянську" плятформу, були заступлені всі словянські народи. Так були делегатами: московський письменник Олександер Толстой, внук великого московського письменника Льва Толстого; Олександер Корнійчук, український совєтський письменник (якого драму „Богдан Хмельницький" виставляли большевики у Львові); Янка Купала, білоруський національний поет; М. Янушайтіс, польський генерал і Ванда Васілевська, польська поетка; Жданек Нееджлі, чеський учений; Марко Чулен, словацький діяч; Іван Локота, чеський посол з Карпатської України; О. Лосогорський, чеський поет; В. Маслак, сербський професор; Ю. Салія, хорват; І. Реґент, словенський журналіст; Радуля Стиженський, чорногорський поет; Стоянов, болгарин і македонець Д. Благйов.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В понеділок, 14. липня помер на удар серця, у Вайомінг, довголітний член від. 392. У. Н. Союзу

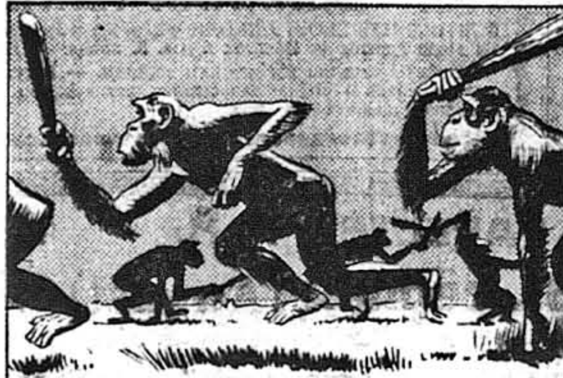
МИХАЙЛО ПАВЛИЩИН.

Покійний родився 31. жовтня 1884., в селі Черний, повіт Шариск. Похорон відбувся 18. липня 1941. Оставив в смутку жінку і 5 дітей, три хлопці й двоє дівчат.

Нехай земля Вашингтона буде Йому пером!

Василь Цупер, секр.

ТАРЗАН, ч. 388. Невдалий напад.

Скоро чортячий танець малп мав добігти свого найвищого підйому і малпи мали напасти на Тарзелю та її вбити дрючками.

Відчуваючи, що ось скоро прийде кінець, Том з розпуки натягнув стрілу на лук і категорично зажадав увільнення Тарзелі.

Одна з малп відбилась від танцюючого перстеня і почала тишком закрадатись ззаду до Тома.

Опісля малпа наскочила на хлопця ззаду, видерла йому з рук лука і поломила його. Самого Тома залишила цілим, але безрадним.